

SLOVENSKI NAROD.

Inšenja vrstek dan popoldne. Izvzemni nodelje in prazniki.
Den aranži z prostor 1 m/m × 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za uradne razglase 120 K., za posiano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseritorov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravljanje „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	"	12—

Novi naročniki naj pošljijo v prvič naročilno vedno **po pošti** po nakaznič.

Na samo pismena naročila brez poslatve denarje se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, L nadstropje.
Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rekoperov ne vraca.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.
Poštnina pavšalirana.

Ustanovno zborovanje „Jugoslovenske Matice“.

Ljubljana, 21. marca.

Slavnostno okrašene ljubljanske ulice, narodne noše, okrašeni kmet-ski vozovi, Sokoli v kraju in številne množice, ki so valovale po mestnih ulicah so nudile pestro sliko, ki jo je v Ljubljani le redkokdaj videti. Ob 10. dopoldne se je pričel polniti trg pred hotelom Slon, kjer se je imelo vršiti ustanovno zborovanje Jugoslovenske Matice. Od vseh strani se prihajale ljudske mase, razne korporacije, društva z zastavami in napisiter napolnilne prostran prostor, kjer se je zbral do 11. okrog 30.000 ljudi.

Ob 11. dopoldne je otvoril ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar z balkona hotela Slon zborovanje, poudarjajoč pomen ustanovitve Jugoslovenske Matice in očrtal krivice, ki se gode velikemu delu našega troimenega naroda s strani mirovne konference v Parizu in s strani imperialističnih sosedov, ki tlačijo naš narod v robstvu. Naloga Jugoslovenske Matice je, da olajša bedo našim neodrešenim bratom in da dela z vsemi silami na to, da bo končno tudi zadnji naš brat združen z materto Jugoslavijo! (Odobravanje!)

Govor prof. dr. Mazovca.

Župan je podelil nato besedo zastopniku krščansko - socijalne zvezze, profesor dr. Mazovcu, ki je izvajal slednje:

Slavni zbor! Čast mi je pozdraviti Vas v imenu vseh onih mnogih množic Slovencev, političnih in kulturnih delavcev, ki so si izbrali krščanska načela za smerenco svoje- ga življenjskega delovanja.

Glavno načelo krščanstva je ljubezen — ljubezen do bližnjega. Zato slovesno v imenu vseh naših somišljencov proglašam ljubezen, tako tudi ljubezen do italijanskega ljudstva in v bridku obžalujem, da je to v svojem jedru pošteno ljudstvo oropano prilike, da bi razpravljalo brez posredovalcev po svojih pravilih zastopnikih z našim jugoslovenskim ljudstvom. Urimili so se vmes imperialistični in nacionalistični meščtarji, ki so kljub globokoresnim svarilom velikega misleca Wilsona osleparili italijansko ljudstvo z lažnjivimi podatki o naših krajih in ki vadljivo sedaj za našo zemljo kot vojaki na Golgoti za obleko na križ razpetega Kristusa.

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dalej.)

In množica, strelci, meščanski zbor, turška banda, mestni stražniki, vsi, vsi so klicali in vikali vedno in vedno:

»Vivat! Hoch! Naj živi princ Karel!« Ko se je okno v drugem nadstropju zaprlo, pa je stopil na najvišjo stopnico pri vodniku županu dr. Podobniku. Povedal je, da bo zvečer v stanovskem gledališču svečanostna predstava.

»Tja pride vsi, ki ste dobri patrijetje!« Je dejal. »Obenem pa vas prosim, da se vedete nocoj po vseh ulicah mirno in tiho. Želim, da ne bo imela njegova cesarska visokost nobene pritožbe zaradi nas, ki mu zaklicemo še zadnjic!«

»Vivat! Hoch! Evviva!«

Zopet je zavrišala navdušena množica, župan pa je naglo krenil v mestno hišo. Nad stopnicami pod oboki je stal Valentijn Vodnik, ki se je ponizno odkril:

»Dober večer, gospod župan! Krasno slavje!«

Dr. Podobnik se je pozdrava očvidno razveseli, ker obe roki je iztegnil in stiskal duhovniku desnico s prisrčno prijaznostjo:

»Tudi vi ste tukaj, prečastiti gospod! Ah, srečen sem, da se mi je nocoj vse toljelo posrečilo!«

19

»Bili ste tudi pri gospodu nadvojvodi, slišim.«

»Bill in govoril je z mano prav nepopisno ljubezen... Se ničče ni pozdravil ljubljanskega župana tako prijazno in prisrčno kot ta cesarski princ. Kolk razloček v vedenju generalissima in njegovih generalov! Clovek bi ga najraje objel in poljubil!«

»Demokrat med princi je gotovo bela vrana!«

»Zato pa osvaja ta mož vsa srca in vse duše!« Je pritrdir župan. »Takih voditeljev je treba Avstriji, potem bo konec dosedanjih nesreč. A zdaj se mi mudi v gledališče. Saj pride tudi!«

»Vsaj za hip pridev pogledat.«

»Do svjedenja torej!« in župan je izginil v hišo. Duhovnik pa je odšel počasi na Kapucinski trg, kjer je stalo gledališče mogočnih kranjskih stanov.

Hiro se je izpraznil Glavni trg. Pred hotelom je ostala le četica članov meščanskega kora za stražo. Vso noč hoče ostati tukaj in izkazovati nadvojvodi najvišjo čast. In bila je na to nepopisno ponosna.

Stražnik Kozlevčar pa je stisnil pod pazduho palico in veselo odhitel domov v Gradišče.

»Končno bom vendar spal v svoji postaji, hvala Bogu!« si je misil ter se široko smejal. »In Dominik se je prav grdo zmobil: jaz jo grem potolažit svojo ženo, pa ničke drugi, hvala Bogu!«

Slavni zbor! Kdor je enkrat okusil svobodo, ta je ne izpusti več; kdor se je seznanil s svobodo, nebesko poslanko, ta jo ljubi na vse. Naš troimeni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je segel svobodi v roke, te roke naš narod ne izpusti več, tudi tlalji na ljubo ne. Naj si zapomni in naj se odlodi Italija: Naš troimeni narod zna biti dober, iskren prijatelj, pa tudi odločen nasprotnik!

Slavni zbor! H koncu se zavdimo še one zgodovinske resnice: Romanska zvezda ugaša, naša slovanska pa še vstaja. Pozdravljamo bratski narod češki in viteški narod Poljski, ki nastopata zopet pot slavnega nasilno pretrganega zgodovinskega razvoja. Naj bi tva brata v medsebojni ljubezni in pravici povrnala obmejne spore in se spomnila potem svojega brata Jugoslovana. Pozdravljamo mogočno Poljsko in našo mater Rusijo. Naj bi poljski narod tudi s svojim ruskim bratom rešil obmejno vprašanje na podlagi pravice in ljubezni in Rusiji dal proti roko, da zaščiti naš Jugoslovane.

Naš poseben pozdrav pa še velja veliki naši materi Rusiji. Pozdravljamo jo, pa ne one caristične Rusije, ki je podpisala londonski pakt, marveč Rusijo svobodnih kmetov in svobodnih delavcev. Tej novi Rusiji velja naš pozdrav in klic: Vstan! Ta Rusija se bo duševno preoblekl in okopala med tem ko romanski zapad tega ni več zmožen iz lastne moči. Prijeti ga bo moral velika Rusija za slabotno tresočo se roko in peljati k vodi življenja. In takrat bo naš dan, dan slovanstva. V duhu že vidim ta dan in klicem vsem Primorcem, Slovencem, Hrvatom in Srbom: Nasvidenje svobodni med svobodnimi, v naši mladi krepki Jugoslaviji. (Viharno odobravanje.)

Govor dr. Ravnharja.

Jugoslovani! Bratje in sestre! Tako smo vas nazivljali, ko smo vas pred prevratom bili klicali na edinstveni odpor proti sovražnemu vladnemu sistemu in vsem našim protivnikom, ko so se nam odpirali zapahi naše stoletne ječe, ko smo trik okove, ko smo vam kazali pot v veliko solino svetloba. Tako vas klicemo danes, ko razvija svoj prapor Jugoslovanska Matica: zakaj ona vas zove vse brez razlike spola, stanu in razreda, vse, ki gledate v narodu svo-

jem svojo krvno rodbino, vse, ki vam je tudi nje najmanjši član brat ali sestra.

Znamka Jugoslovanstva se je že toliko zlorabljala in izbraliha tudi v nečedne namene, da bi skoraj vzdihnil: ne imenuj po nemarnem božjega imena. Toda, če kaki instituciji, tedaj pritiča naši Matici z njenimi nameni in cilji, da nosi z vso pravico pridevki »Jugoslovanka«. Gre za eminenten skupni interes našega naroda, ki se mora, ako hoče v mednarodnem svetu veljati kot enak med enakimi, napram temu svetu reprezentirati kot en edinstven narod enega mišljenja, ene volje in enega imena. Gre za stotisoč naših bratov, pa najsi bodo tega ali onega domačega političnega preprčanja, ki so ostali v »tujini«, kakor pravijo naša pravila. Gre za njih gospodarske, kulturne in socijalne koriste, gre za njihovo politično mišljenje ali smrt. Z enako ljubezni objema Matica vso svojo deco do končnih meja nienih bivališč. To deco ohraniti svojemu narodu, telesno in duševno zdravo, do onega trenotka, da bodo ob skrajnih točkah njenih stanovniških potekla tudi državna naša meja, to je eden izmed visokih namenov Jugoslovanske Matice. To ime nam bodi poslej geslo v naši zunanjji politiki.

Stopovši v arenou svetovne vojne pač nismo mislili, da bomo ob njej razviti, ki naj bi moral pomenjati znago resnice in pravice, še snovali obrambna društva za ohranitev le najmanjšega dela našega rodu izven naših meja. Moj bog, govorili so nam toliko lepih besed, mamilia in vabila so nas blesteča gesla, da smo naivne slepe verjeli. Vstajali so prvi državniki, zastopniki mogočnih narodov stare kulture ter oznanili evangelij bratstva, »prave demokracije«, enakosti pravic narodom velikim in malim, narodom, ki naj sami odločajo o svoji usodi ter o svoji pripadnosti tej ali oni državi. Danes se mize ti evangelisti kakor oni strahopni grešnik, ki v nevarnosti za svoje življenje pada na kolena, se trka na prsi ter moli iz detinства pozabljeni očenaš, ki ga pa po prestani nevarnosti takoj zopet pozabi ter živi staro svoje grešno življenje. In oni »vrhovni svet« takojmenovane mirovne konference v Parizu, kadar čitam o onih treh ali štirih bončih, ki so se vsedli na tako strašno visoke

stole, da ne rečem prestole, da ko maj naši pogledi sežejo do njih, kaj li da bi čuli naše glasove, tedaj se spominjam lepe balade »treli jezdenci«. Trije jezdenci, v boju smrtno ravnjeni, jezde čez plan. Nad njimi pa vže »jastrebi, prečiči, trije smrtni ježi jim sledi. Hreščec delej ih ned seboj: Ta bode tvoj, ta tvoj, ta moj!«

Zaprli so se v zadutilo posvetovalnico, vanjo niso pustili solnčulji žarkov, zunaj pa je ostalo življenje, resnično, realno življenje. Sedli so za zeleno mizo, priklicali Metternichovega duha in vzeli so zemljepisne karte, potprežljiv papir, vanje zarisali modre in zelene črte ter si dejali, to imaš ti, to ti, to pa jaz! te črte, granice so jih imenovali, pa najčuva — liga narodov. V živo meso so jih rezali, v živo meso življenja polnih narodov. Premikajo te narode, kakor po Wilsonovem izreku — figura na Šahovi deski.

Pomilovanja vredni ljudje! Kaj mislijo, da so narodi res še to, kar so bili pred sto leti, orodje v rokah mogotcev, bogata hrana za njih ne-nasnitni potpleh? Suverenost je prešla v roke teh narodov samih. In ti narodi so šli skozi žareči ogenj svetovne vojne, ki jih je očistil mnoge nečiste primesi. Narodi sami popravijo, kar greši nad njimi »visoka« diplomacija.

Govorili so, da morajo streli Nemčijo, ker hočejo pöratziti v njej imperializem. A danes vemo, da so se borili zavistni le proti nemškem in imperializmu, zato da na mestu njega postavijo — svoji imperializem.

Po milosti te visoke diplomacije ostanejo najlepši, starodavni naši kraji z avtohtonimi svojimi slovanskimi ljudstvom izven naših državnih meja. Silijo nas, da bi radovoljno priznali, da so poznali to položaj ter da bi se pogodbeni potom odrekli svoji lastnini. Imputirajo nam torej nemoralnost, izdajstvo nad lastno krvijo in nad lastno zemljo. Le dvoje je mogoče: ali nas smatrajo za pravno tako inferiore, ali pa za duševno manj vredne ljudi, ki se ne zavedajo posledic in dalekosežnosti svojih činov. Ker pa nimamo ne eno, ne drugo, ne smejo pričakovati drugega našega odgovora kakor odločni in ogorenči: nikdar! Mirovni instrument, ki naj pomerna amputacijo živega in zdravega dela našega telesa, je nasilje in za nas ne

lodnikih so ležale najdebelejše preproge, rdeči baršun in zlati okraski po ložah in balustradah pa so bili videti v svitu neštetnih gorečih voščenih sveč nepopisno krasni.

V dveh nadstropjih se je vrstilo v velikem polkrogu petdeset zelo ozkikh lož, nedotakljivi privilegij ljubljanskega in tudi zunajnega kranjskega plemstva. V parterju so se v prvih vrstah koščale bele in modre uniforme ljubljanskega častništva z zlatimi šerpami, epoletami, kriči in medaljami, v zadnjih vrstah pa so se stiskali najbogatejši meščanje s svojimi ženami in hčerami. Gospodje v temnih frakih s snežnobelimi žabotni na prsih podbrado in z nabranimi manšetami okoli zapestij, z lasuljami s čopi ali pa le z dolgimi, nakanodranci svojimi lasmi; dame dekolтирane, pod nedrijem prepasane, nekatere s kratkimi, balonskimi rokavi in z dolgimi, preko komolca segajočimi rokavicami, druge brez rokov in brez rokavic, a bleščejo od zapestnic in prstanov, vse pa v rožnobjojnih, bledoželenih, sinjemodrih ali belih tunikah in po antičnih vzorcih prirejenih učesih in z lasmi, vedno bujnimi, a ne zmerom le svojimi lasmi, pikantno ovitimi s široko pentijo ali prizornim pajčolatom. Povsod atias, svila, dragotine, brillanti in zlatnina!

Prav zgoraj pod strelio je bila velikanska galerija, kjer so smeli na dolgih lesensih klopcih sedeti in uživati dramatično umetnost in ljubljanski uradniki, obrtniki in delavci.

bo eksistiral, bodo za nas le chifor de papir, dokler ne pride pravilni trenotek — in ta čisto gotovo pride, tega naj si bo gospoda v Parizu in v Rimu svesta — ko bodo ves narod jugoslovanski ena politična celota. Nismo ustvarili Jugoslavijo, da bi v njej životali po milosti svojih soščov, da bi v njej hirali in umirali. Nam se hoče življenje, življenja lepega in velikega, vrednega te bogate zemlje, vrednega njenega krasnega držstva. In življenje je boj in boj je življenje!

Ni to imperijalizem, ker nočemo ničesar, kar ni naše. Ne segamo ne po tujem blagu, ne po tujih zemljah. Pri nobeni drugi državi komasacije ni izvršiti tako lahko in tako prirodno, ker malo je narodov, ki bi na svojih živeli tako zdržema in tako kompaktano kakor pri nas. Zato uspešno kličemo pred drugim na pomoc: prirodno pravo. Zakon prirode pa je še vselej prej ali slej ostal zmagovit.

Zavestno zremo v bodočnost. V svoji borbi za pravico bomo iskali zaveznikov. Naše oči so upre v stolnici ob Vltavi in ob Visli; ni več daleč čas, ko bodo ruski velikan z močno svojo roko posegel v naglo se vrteče kolo povestnice. Toda večna je resnica, najboljši zaveznik si sam sebi, je lastna tvoja sila. To nam dokazuje naša preteklost, to nam je dokaz naša neposredna sedanjost. Lastno svojo silo izgraditi do viška polnosti, tudi to je naloga Jugoslovanske Matice. Ona nas mora vzgajati, ona nas mora pripravljati na veliki trenotek: najmanjšemu našemu človeku mora vcepiti zavest, da ne živi samo za se, ampak da je njegova prokleta dolžnost, da živi in dela za odrešenje svojih zasluženih bratov in njihovih domov.

In še več! Naša volja mora biti, da si v okviru svojih državnih granic vzgajimo velik edinstven narod, narod svoje kulture, narod, imponujoč z lastno gospodarsko silo in socijalno pravičnostjo. Kot vzor in živ respekt drugim narodom. Je to ideal, toda slab Jugoslovan, ki bi tega ne hotel. Trdnja in resna volja pa je že pol uspeha. Kakor je nekdaj ponosni Rimec vzbočil svoje prsi ter v zadnjem kotičku svojega imperija ponosno vzkljuknil: *civis Romanus sum!*, kakor je francoski državljan ljubosmen na svojo grande nation, prav tako mora priti dobra, ko bo državljan naše države preščeno vzkljuknil: *Sem Jugoslovan, in kdo je več?*

Viharno odobravanje je sledilo izvajanjem govornika dr. Ravnharja.

V imenu narodnosocijalne stranke je podal izjavo g. Deržič, podvajajoč, da zavedni jugoslovenski proletarijat pozdravlja ustanovitev Jugoslovanske Matice ter želi, da bi dosegla svoj cilj, to je ujedinjenje vsega jugoslovenskega proletarijata v svobodni naši državi. (Odobravanje.)

Izjava jugoslovenskega Sokolstva.

V imenu sokolskega saveza SHS je podal višji šolski nadzornik brat Engelbert Gagni tole izjavo:

Starešinstvo Sokolskega Saveza Srbov. Hrvatov in Slovencev mi je načrtilo, naj v imenu tega udruženja na današnjem zborovanju nastopim:

Sokolski Savez Srbov, Hrvatov in Slovencev kot vserodina, nepolitična in kulturna organizacija vseh sinov in hčera našega jugoslovenskega naroda brez razlike z ozirom na stan in sloj, starost, razred in vero pozdravlja ustanovitev Jugoslovanske Matice. Njene mafoge in smotre sprejema za svoje, ker je vse delovanje in stremljenje Sokolstva zgrajeno na temelju svobode in pravice, bratstva, enakosti in morale!

V Sokolstvu je vir socialnega gibanja vsega naroda za povzdigo njegove telesne, duševne in nrvne plenostnosti, za doseglo njegove absolutne popolnosti.

Ker pa take popolnosti brez posebne in državljanke svobode ni, zato je Sokolstvo že pred vojno smatralo za eno prvih svojih mafog, da svojemu narodu pribori ta prvi pogoj absolutne popolnosti. Sokolstvo je že pred vojno netilo iskre in spajalo vezi kulturnega panslavizma ter se je na našem jugu preko oborženih ovir, nastavljenih pasti in odprtih ječ družilo v močno odporno silo proti robstvu in krivici, stremec za visokim idealom našega narodnega in državnega ujedinitvenja. Ko je med vojno veletok človeške krvi razdiral ustvaritev rok in umar ter pustošil našo zemljo, in so sovražniki naše svobode in pravice kopali grob našemu narodu, tedaj so naši bratje Sokoli — dobrovolci in Sokoli — zarotniki planili na odločilno deljanje ter so na vseh frontah in po vsem zaledju prizigali kresove našnega osvobodenja! S pravico, ki si jo je Sokolstvo priborilo v letih borbe, trpljenja, umiranja in ustvari-

janja, nam kažejo sokolski prapor zmagovalno pot od Kosovega polja do Gospe Svete, od solunske fronte do omkraj Soče in Jadranskega morja — do one naše zemlje, koder danes naši bratje in naše sestre v nezljomljivi zvestobi do matere Jugoslavije poslušajo naša prisega in glejajo in sodijo naša dejanja!

Danas sva naša snaga ima da se grčevito sakupi, da izvede samo jedan udar, ali močan i pobeden, da do temelja i do netraga obori i sruši sve, što nam na putu napred smeta, zadržava nas, sputava nas!

Sokolski Savez Srbov, Hrvatov in Slovencev ne šteje še danes med svojimi 60.000 članstva onih, največjih bratov in sester, ki — uvrščeni v pet sokolskih žup — na zasedenem ozemlju čakajo združljive z nimi! Njih hrepnenje je naše hrepnenje, njihova bolest je naša bolest! A naša naloga je, da neprestano mislimo nájne in delamo zájne! Najprej pa dvignimo vse svoja moralne in materialne sile v zmislu sokolskih mafog in sokolskega bratstva in demokratizmu do one enotne, vztrajnej in složne ustvarjajoče moći, ki ne pozna in neče ničesar drugega — nego srečo, moč in veličino naše domovine!

V sokolskih načelih stoji zapisano: Sokolstvo je bojna organizacija, kadar je treba braniti obstoje in svobodo naroda ter čistost narodne misli. — Temu načelu je bilo Sokolstvo vsekdar zvesto, in zadnjič, ko je bilo treba ustaviti nemški plaz na Koroskem, so naši gorenjski bratje storili z orožjem v roki svojo dolžnost. Sokolstvo je skupna zadeva vsega naroda, zato pa hoče Sokolstvo služiti vsemu narodu. In ker je Jugoslovanska Matica ustanovljena za vso našo državo, stopa Sokolski Savez kot prostovoljno organizovana narodna vojska v njeni službi! Kadarkoli rabite naše pomoči v vprašanjih in slučajih, ki so skladni s sokolskimi načeli in v blaginjo domovine, evo Sokolov: pripravljeni smo vsi od prvega do zadnjega!

Delovanje Jugoslovanske Matice naj spremlja sreča junaka, njej velja kot zakletve odmve naš jugoslovenski sokolski pozdrav: Zdravo!

Ta govor je bil sprejet z viharnim odobravanjem.

Goveruik »Samostojne kmetske Stranke«.

Gospod Jakob Kusar je podal v imenu Samostojne kmetske stranke za Slovenijo nastopno izjavo: Po naročilu samostojne kmetske stranke za Slovenijo pozdravljam ustanovitev Jugoslovanske Matice in imenu samostojnih slovenskih kmetov kar najprisrčneje. Izjavljam, da se kmetje z juga zavedamo svoje narodne in gospodarske dolžnosti napram onim bratom, po večini kmetskega stanu, ki se danes zdihujejo onkraj demarkacijskih črt pod oblastjo nadutega, a siromašnega tuja. Slovenski kmetje kličemo v pomislek vsemu svetu one besede, ki so jih naši predniki okoli leta 578, odgovorili divjaškim Avarom, ko so si takrat hoteli podvrci naš svoboden narod, namreč: »Kdo izmed ljudi, ki jih obsevajo solnični žarki, je tako močan, da bi nas zmagal! Ne dovolimo, da bi si kdo osvojil našo zemljo. Taka bo naša navada, dokler bo kaj boja in kaj nečev!« Neodrešeni bratje, tu je naša roka, da bo tako! Vsem drugim pa, ki prostovoljno bivate kje v turi, kličemo vam, da se vselej in posvet zavedate, da »Naivek sveta otrokom sliši Slave!« (Odobravanje.)

V imenu akademikov in srednjolcev zasedenega ozemlja je govoril akademik Čok in v imenu jugoslovenskih koroških dobrovoljcev pa gosp. Al Ude. Niju izvajanja so žela viharno odobravanje.

Resolucije.

Po kratkem, temeljitem in temperamentnem utemeljevanju je prečital gosp. dr. Fornazarč sledeče resolucije:

Vsi narodno čuteči Jugosloveni vseh političnih strank in vse njihove kulturne, gospodarske in socijalne organizacije, zbrani (v ogromnem številu) dne 21. marca 1920 ob ustanovitvi glavnih podružnic Jugoslovanske Matice na manifestacijskem shodu pod milim nebom v Ljubljani

1. z ogroženjem protestirajo, da mirovna konferenca, gaxeč načelo samoodločevanja narodov, ne priznava našemu narodu v Primorju in v zapadni Korosi pravice, da bi se izjavil o svoji državni pripadnosti ter namerava tako zaslužiti stotisoč naših zavednih rojakov;

2. izjavlajo, da naš narod nikdar in nikdar ne more sprejeti nase nitil teritorialnih žrtv, ki mu nih mafaga predsednik Wilson v svojem znarem načrta Jadranskega vprašanja, po katerem bi skoraj pol milijona naših rojakov bilo odstrane-

noj našega narodnega telesa, ter da naš narod ne more mirovati, dokler ne bo delo našega popolnega osvobojenja in uveljavljanja dovršeno;

3. pozivajo zato vse narodnega činstva v državi, naše zastopnike in inozemstvu in predvsem naše predstavitev na mirovni konferenci, naj ne odstopijo miti za las od naših upravičenih narodnih zahtev;

4. pozdravljajo ustanovitev Jugoslovanske Matice kot organizacijo, razširjeno po celi državi, ki si stavljajo nalogo, da podpirajo in posrešuje narodne težnje odtrganih bratov in jim tajša njih robstvo;

5. pozivajo vse rojake brez izjeme, naj to organizacijo podpirajo z vsemi močmi pri njenem vzvišenem delu;

6. sporočajo rojakom na zasedenem ozemlju bratski pozdrav, zagotavljajoč jih, da narod v Jugoslaviji z njimi bričko čuti krivico, ki jo morajo prenašati pod tujem narom, ter jih pozivajo, da vztraja neomačno v borbi za svoje narodne pravice.

Zupan gosp. dr. Ivan Tavčar je dal prečitane resolucije na glasovanje ter so bile z viharnim odobravanjem soglasno sprejeti, nakar je gosp. župan zaključil zborovanje.

Na zborovanje je došlo še mnogo pismenih izjav in brzovalk, ki se pa vsled nedostatka časa niso mogle prečitati.

Po končanem zborovanju se je razvrstil po Aleksandrovi cesti veličasten spredel, katerega je otvorilo 41 Sokolov na konjih. Sledila je mladina srednjih šol z zastavicami, nato godba Dravske divizije, zastave organizacij, predsedstvo shoda,

Josko Jurkovič:

Likvidacija Turčije.

V kratkem načne mirovna konferenca turško vprašanje, oziroma vprašanje razdelitve Turčije in ni neupravljena domneva, da bo zopet prišel iz Pariza glas. »da je zadeva skrajno zamotana.« Topot boomo gospodom lahko verjeli, kajti stvar res ni enostavna.

Turški imperij se je vstvaril s silo kakor vsak drugi, vendar ni imelo gospodrujoče pleme tukaj nobene moči amgaliranja med vladajočimi in vladanimi in se je vzdrževalo vedno samo z nasilnostjo ter ni moglo nikdar vstvariti turške naroda niti po čustvovanju če že ne po jeziku. Temu je bilo mogoče krivo, da je bilo vladajoče pleme intelektualno in kulturno nižje od vladanih. To je imelo za nelzogljivo posledico, da je morala država razpasti tisti trenotek, ko ni imela več dosti moči, da bi držala posamezne dele nasilno skupaj. In da ni razpadla že zdavnaj ne gre zaslužiti niti sami ampak evropskim velesilam.

Beseda, »srednja Evropa« je postala vsled Naumannove knjige tako splošno znana, da so misili nekatere, da si jo je izmislił Naumann sam kot pojem, ki odgovarja kolikortoliko predmetu. Vendar ima beseda mnogo bolj globok pomen. Kakor je tvorilo v srednjem veku »sveto rimsko cesarstvo nemškega naroda« takorečko os Evropo, tako se je premaknila ta os z odkritjem Amerike proti zahodu, razvile so se Španska Hollandsko Anglia. Dočim je bila »zlatna doba Španske in Hollandske boli kratka, se je vzdržala Anglija ne samo na isti višini, ampak se je razvila bolj in bolj. Tu se je začela polovljati Rusija z vso svojo mladostno ekspanzivnostjo, ki je težila za svojim naravnim izhodom na Sredozemsko morje. Ker se je dal prečiti ta ekspanzivni val samo z ohranljivo Turčijo, je začela Anglija vzdrževati Turčijo umetno pri življenju. Da ji je zvesto stala ob strani Avstrija, ki se je hotela oškodovati z Balkanom za drugodne izgube, je logično. To je bilo Angliji tako ugodno, začela je stopati v ozadje in prepustiti vzdrževanje ravnotežja na Balkanu temu dvernemu tekmečemu, sama pa si je pridržala nekako vlogo sodnika — in proste roke za svetovno politiko.

Po zdrženju Nemčije pa in zlasti od nastopa vladanja Viljema II. je začela Anglija uvidevati, da bo morala izbrati med Rusijo na eni in Nemčijo in Avstrijo na drugi strani. Mogoč bi se dal zoget oranžirati tekmovanje med Rusijo in Nemčijo kot nekdaj med Rusijo in Avstrijo, vendar ni šla Nemčija samo proti Carigradu ampak tudi proti Antwerpnu, kajti zbornica v Antwerpnu, je imela I. 1912. dvetretjinsko mirovno pravico. In bolj verjetno je, da je pognal Anglijo v vojno strah za Calais kot na prekršitev belgijske neutralnosti od strani Nemčije.

Ce bi bila ostala Anglija nevtralna, bi bila v slučaju ruske zmage pač pridla ruska monarhija v

med njimi tudi zastopniki centralne društva Jugoslovanske Matice v Beogradu dr. Dinko Puc in dr. Čok, nato sokolska društva s šestimi stavami, žensko telovadno društvo, klub primorskih učiteljev — begunec, ljudstvo iz zasedenega ozemlja, društvo dobrovoljcev, končno kulturne organizacije, obrambna izobraževalna in pevska društva itd. Drugi del spredola je otvorila godba zvez Jugoslov. železničarjev, sledile so skupine narodnih noš, nebrko lepo okrašenih vozov, strokovne organizacije, športne organizacije, gasilci in ostali udeleženci manifestacijskega zborovanja.

Spredol je bil pomik po Aleksandrov, Bleiweisovi, Rimske, Emontski in Cojzovi cesti, čez Sv. Jakoba most na Sv. Jakoba trgu, po Staremu trgu, Mestnemu trgu, Stříbrníkovi ulici, Marlijnevem trgu, Prešernovi ulici do pred pošte, kjer se je mirno razdel.

Tekom celega dneva so prodajale naše zavedne narodne dame in gospodinje po ljubljanskih ulicah cvetke, brošurice, zname itd. v pred Jugoslovanski Matici. Prirediteljem redilnikom spredola in našim narodnim damam gre vsa hvala za njihovo požrtvovalnost.

Na večer sta se vršili v ljubljanskih gledališčih slavnostni predstavi in je imel v dramskem gledališču nagovor na občinstvo vsečiščni profesor dr. Fr. Ilčič.

Jugoslovanska Matica je ustanovljena! Naša naloga in dolžnost pa bodi, da jo podpiramo tako, da ne bo daleč čas, ko bomo vsi zavedni Jugosloveni združeni pod okriljem naše svobodne, neodvisne Jugoslavije!

Občinske volitve v Zagrebu.

Najmočnejša stranka — komunisti!

LDU Zagreb, 21. marca. V Zagrebu so bile dane občinske volitve. Agitacija je bila velika. Letak je bil do 60 vrst. Volitve se je udeležilo 77 odstotkov volilcev, to je od 23.290 volilcev jih je glasovalo 17.950. Bilo je deset listin. Dobili so: socialistični demokrati 1 zastopnika (284 glasov), nestrankarska listina je dobila enega zastopnika, hrvatska pučka stranka dva zastopnika (790 glasov), komunistična stranka 20 zastopnikov (7011 glasov), frankovci tri zastopnika (955 glasov), seljaka stranka (Radicova) enega zastopnika (449 glasov), izvoljen Radic, radikalci nobenega zastopnika (110 glasov), hrvatska zajednica 15 zastopnikov (5491 glasov), demokratska stranka 5 zastopnikov (1882 glasov), cionisti dva zastopnika (496 glasov). Proti volitvam so bili vloženi protesti, ker se ni čutili tajnost glasovanja, ker so se kupovale volilne izkaznice in ker so komunisti izvršili teror.

Zagreb, 21. marca. Današnje občinske volitve so potekle še precej mirno, to pa zato, ker se je glasovalo tajno in se torej ni moglo uvesti takša agitacija, kakor je bila doslej navadna. Na nekaterih mestih je sicer prišlo do malih incidentov, ki so jih povzročili komunisti. Na večer, ko se je izvedelo za izid volitve, so komunisti v naglici zbrali večje število svojih pristašev, ki so se napotili v spredola v rdečo zastavo na celu na Jelačičev trgu, kjer je imel vodja komunistov dr. Radošević daljši hujskajo

ske stranke, ki druži Slovence, Hrvate in Srbe k skupnemu vzajemnemu delu za dobrobit celiča naroda; narodni posl. Adolf Ribnikar je poudaril pomen boja proti klerikalizmu ter pozival na življeno organizacijsko delo. predsednik slovenskega dela JDS nar. posl. dr. V. Kukovec je razpravljal o nedostatkih v pogreških domačega političnega življena ter predočil potrebo, da se najširše plasti ljudstva kar najbolj živo zanimajo in udeležujejo politične borce, katere predmet je bodočnost naše narodne države. Kmet Goljaviček se je oglasil, da iznese nekatere posebne pritožbe kmečkega stanu in kmet Mahn je v ostrem, burno odobravanim nagovoru dal izraza volji kmečkega ljudstva, da se osvobodi tudi slovenski del našega naroda spon klerikalizma. Na predlog prof. Mavljaka je bila na to sočasno sprejeta resolucija, ki se privrjuje sklepom ljubljanskega in mališkega shoda, izreka Demokratski Zajednici ter njenim poslancem zaupanje in zahvalo in pozdravlja ustavnite Jugoslovanske Matice. Predsednik shoda, na katerem je bilo tudi odlično zastopano naše narodne ženstvo, dr. Ernest Kalan, je na to z lemljnim nagovorom in zahvalo udeležnikom in govornikom zaključil zborovanje, ki je bilo eno najlepših, kar smo jih imeli v Celju. Jugoslovanska demokracija ima v Celju trdnja in današnji zbor bo znatno utrdil njen ugled, očačil njene sile ter jo vspodbudil k še intenzivnejšemu delu za velike ideje, katere zastopa.

= Kriza v vladi. Beograd. 21. marca. V vseh političnih krogih je vzbudilo veliko začudenje postopanje Stojana Protiča napram akciji dr. Smodlaka, ki je predlagal razne osebe na mesto ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, a je vse te predloge Protič odklonil. Znano je, da se niti parlamentarna, niti demokratska zajednica nista mogli zediniti na kandidate za ta mesta in da je zato predlagal dr. Smodlaka osebe, ki stoe izven strank. Dr. Smodlaka sam je odklonil zase mesto ministrskega predsednika ter izjavil, da niti en član njegove grupe ne želi priti v novo vlado. — V političnih krogih se zatrjuje, da doslej vsa prizadevanja dr. Smodlaka, da se sestavi nova vlada, pri kateri bi bil ministrski predsednik in notranji minister neutralna oseba, niso imela nikakega uspeha in da bo moralno priti do sporazuma med strankami, da se sestavi koalicijska vlada na principu paritete. — Pojavila se je nova kombinacija, ki jo nekateri politiki zagovarjajo z vso vnero. Koalicijska vlada naj se sestavi na sledeči način: demokrati nominirajo za mesto notranjega ministra štiri osebe ter prepuste parlamentarni zajednici, da imenuje štiri osebnosti, ki bi prišle za mesto ministrskega predsednika v poštov ter prepuste izbiro osebe demokratski zajednici. Na ta način bi se morda dalo rešiti nesoglasje, ker bi se sicer pogajanja zavlekla v brezkončnost. — V političnih krogih se zatrjuje, da je sporočila demokratska zajednica dr. Smodlaki, naj obvesti Stojana Protiča, da želi demokratska zajednica rekonstrukcijo pokrajinskih vlad na isti način, kakov se bo izvršila rekonstrukcija pri centralni vladi v Beogradu, na mesto hrvatskega bana pa naj se pripruti tudi kako drugo osebo, ki ne pripada ravno Narodnemu klubu.

= Pogajanja za koncentracijski kabinet. LDU. Beograd, 21. marca. Včerajšnja »Epoha« piše: Včeraj dopoldne so se nadaljevali pregovori o sestavi nove vlade. Dr. Smodlaka je predlagal, ker je Protič odbil dr. Trumbičevu kandidatu, za predsednika vlade dr. Pavlovića. Protič tudi te kandidature ni sprejal, kakov tudi ne g. Cvijića. Ko so prišli v to zagato, je g. Protič predlagal kandidaturo dr. Smodlaka. G. Dragović je izjavil, da nima ničesar proti tej kandidaturi, da pa je povoljen rezultat pregovorov odvisen od vprašanja pokrajinskih vlad. G. Protič ne vidi težko v Sarajevu in Ljubljani, za Hrvatsko pa zahteva, da ostanejo mesta bana, podbana in poverenikov za prosveto in agrarno reformo rezervirana za parlamentarno zajednico. G. Drašković je ta predlog odbil in zahteval, da se tudi hrvatska vlada sestavi na principu centralne vlade. Do rezultata ni prišlo. G. Protič je izjavil na razstanku, da bo sklical danes svoje prijatelje na posvetovanje in da bo takoj dal odgovor. — »Tribuna« piše pod naslovom: »O koncentraciji«: Pregovori za koncentracijsko vlado se včeraj niso mogli nadaljevati, ker je g. Drašković najprej moral referirati o težkočah glede osebe predsednika nove vlade in hrvatskega bana. Pregovori se bodo nadaljevali, vprašanje takozvanih neutralnih osebnosti pa se bo po vsej priliki moralno odstaviti z dnevnega reda. Zato se je pojavila struja tudi pri demokratih, da se napravi drugačen kompromis, na primer, da bi bil predsednik iz

radikalne stranke, minister za notranje posle pa iz demokratske stranke, ali da se prehodno izčistijo vsa sporedna vprašanja glede notranje politike, da bi mogla nova vlada nemoteno izvršiti glavni program, t. i. volitev poslancev. Isti list piše dalje pod naslovom »Delo v parlamentu«: O delu v parlamentu je v glavnem dosežen sporazum. Delovni program je znan ter je bilo sprejet načelo, da mora parlament delati prav do volitev, da bi vlada ne bila brez kontrole in da ne bi se vplivalo na mirni potek volitev, ker bi se vsaka pristranost takoj mogla preprečiti v parlamentu.

= »Novoje Vremja« prične izhajati v Beogradu. Pred nekoliko dnevi je prišel v Beograd Suvorin, glavni urednik največjega ruskega lista »Novoje Vremja«. Ta veliki

slavofolski list je vedno podpiral sibro stvar in srbske interese. Suvorin menda namernava sedaj v naši državi nanovo izdajati svoj list.

= Ideal boljševiških demagogov — veselo ponočno življenje. Po tem, kar je napisal o dunajskih komunistih delegat sovjetske ruske vlade Bettelheim, je jasno, da ti ljudje streme samo po tem, »kar nese«. Delegat označa v svojem poročilu dunajske komuniste za ljudi, ki iščejo denar kjer koli se ga dobri, da morejo živeti veselo ponočno življenje. Tako piše »Pravo Lidu«, ki dostavlja, da je vodja čeških komunistov na Dunaju neki Stein, ki je včasih rad govoril v prid proletariata, v času vojne pa posedal v družbi črnočolih bančnih uradnikov pod sliko Franca Jožefa.

— *

Telefonska in brzojavna poročila.

JUGOSLAVIJA IN VATIKAN.

LDU. Beograd, 21. marca. Iz Rima javlja, da je v četrtek odpotoval iz Rima v Beograd papežev nuncij Cherubini, ki ostane v Beogradu kot vatikanjski diplomatski zastopnik pri naši vladi.

USTAVLJENE USTANOVE.

LDU. Beograd, 21. marca. Finančni minister je prepovedal nakanjne izdajanje vseh odobrenih kreditov za štipendije, da se izvrši revizija vseh dijakov v tujini, ki so državni štipendisti.

LDU. Beograd, 21. marca. Po odredbi finančnega ministrstva se tudi odobreni, na še ne izrabljeni krediti ne izdajajo več. Ministrstvo narodnega zdravia ne bo dalo niti kakih štipendijev več ter ne bo pošljalo dilakov v inozemstvo. Verjetno je, da se bodo štipendije revidirale, ker je ugotovljeno, da je več primorov, ko so dobili štipendije tudi taki, ki jih ne zastužijo in ki v obči nimajo pravice do štipendijev.

MIROVNA POGAJANJA MED JAPONSKO IN SOVIJETSKO SIBIRIJO.

LDU. Pariz, 21. marca. Iz Tokija se javlja z dne 11. t. m.: Poblaščeni zastopnik čehoslovaške republike, dr. Girs je obiskal v Vladivostoku zastopnika japonske vlade, da mu predloži predloge zastopnikov sibirskih vojsk v Tokiju. Dne 10. marca so došla v Čita japonska ojačanja. Repatriacija čehoslovaške vojske se vrši dnevno po dveh vlačkah. Zadnji zapadni oddelek čehoslovaške vojske stoji med Bajkalskim jezerom in Verhnjim Udinskom.

predлага, naj se vojski ustavita na sedanji črti, da se prepreči nadaljnje krvolitje. Nadalje predlaga sibirска sovjetska vlada, da se določi kraj, kjer se bodo pogajanja nadaljevala. Japonski zastopnik je obljubil, predložiti predloge sibirске sovjetske vlade svoji vladi v Tokiju. Dne 10. marca so došla v Čita japonska ojačanja. Repatriacija čehoslovaške vojske se vrši dnevno po dveh vlačkah. Zadnji zapadni oddelek čehoslovaške vojske stoji med Bajkalskim jezerom in Verhnjim Udinskom.

RAZDELITEV NEMŠKIH KOLONIJ.

London, 19. marca. Lloyd George je v parlamentu izjavil, da se bodo nemške kolonije razdelile med zaveznike tako - le: Nemške kolonije v zahodni Afriki pripadajo Angleski in Belgiji; kolonije na jugo - vzhodu pripadajo južnoafriškim državam. Nemške naselbine v Tihem morju južno od Ekvatorja, izvzemši otoka Samoa, dobi Avstralija, dočim pripade Samoa Novi Zelandiji, otoki severno od Ekvatorja na Japonski.

ANGLEŠKI PROTEKTORAT V ŠLEZVIGU?

Kopenhagen, 18. marca. »Politiken« glasilo danske vlade, javlja, da se Šlezvig v nobenem slučaju ne izroči Nemčiji, ako bi tudi plebiscit, ki se ima v tej coni vršiti te dni, imel ugoden izid za Nemce. V Šlezvig se proglaši angleški protektorat, sličen, kakov ga izvršuje Francija v saarski koloniji. Definitivna usoda te pokrajine se odloči z novim plebiscitom, ki se bo vršil po preteklu 15 let.

Begunci in „begunci“.

Vojni begunci! Naši poetje in slikarji so v besedi in slikah izrazili vse tisto globoko sočutje, ki nam ga je zhujala v sričih tragična usoda gorističkih, brdskejih in spletu primorskikh izgnancev. In naše sočutje s temi nesrečniki ni danes niti manjše, kakor je bilo. Pomagajmo jim, kler in kakor moremo!

Aj kakor brezposelnost ima tudi begunstvo dvojno lice. In kar precej naj povem naravnost: prav kakor med brezposelniki je danes tudi med begunci premnogo narodnih trogov, zajedalk in piavik! Proti tem pa je vsakršna sentimentalnost smešna in le na kvar vsej državi.

Ze poteka drugo leto, odkar so onemeli topovi, so meje odprete in kliče domovina vse svoje sinove in hčere na produktivno delo. Vse je vihar razdeljal, a narod je obstal ... gaztrgan in lačen, svoboden in ujeten. In zdaj delujmo s podvojenim, potrojeno vнемo, da škodo popravimo, izgubo nadomestimo. Tako mislimo vsi pošteni Jugosloveni. A med begunci jih je — kakor med brezposelniki — preveč, ki misljijo drugače. Navadili so se denarnih podpor ter se jih drže brez srama in vesti kakov nečesa, čemur ne sme biti nikoli več konca. Denar je pač okrogel in zapeljiv, zlasti poddarjeni denar. Korumpira najboljšo voljo in onesnaži najlepši značaj: življenje brez cilja na državne troške vzgaja vztrajno lenobo in moralno proplost.

Danes pa, ko že vsakdo vsaj bližno ve, kaj hoče in kje in s čim se merava baviti kot s svojim življenjskim poklicem, danes je že skrajni čas, da se vsakdo za to tudi odloči. Hajd na resno, realno delo! Vsakdo pomagaj celiti, zgraditi, obnoviti, kar nam je vojna uničila, okužila, in obsekala. Lehkomiselno pohtavanje je zločin na narodu in državi, ki ga ne smemo trpeti več. Nikari pa že podpirati! Kakor brezposelnikom se daje večini beduncev s podporami zgolj potuh! In temu naj se storiti konec.

Na vseh koncih in kraji občutno nezaslišano pomanjkanje delavskih moči. Ker vse herci, pestopljeti, leta od urada do urada za podporami ter živi kot vrabci na cesti od božje, Slovenci in državne milosti!

A živi izborni! Zivi bolje kot mi, ki delamo od zore počno v noč. Ti »begunci« beračijo, hkratu pa trgujejo, vtrijo in izvajajo.

Trgovina, ki nima za ozadje lastne industrije in ki nima niti nameščena, da bi se produktivnost vsaj polagoma in s suksessivnim napredovanjem ustvarjala, je zgolj ekspornata. In uničiti, izčrpati mora tudi najboljše državo! Ako pa si ogledamo te elemente, ki se danes bavijo s »trgovino«, se lahko z grozo zavedamo, da nas privede tako brezvestno trgovanje kmalu v gospodarski propad. Danes imamo med sabo ljudi, ki so koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравне propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравne propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za najrazličnejše obrti, dasi niso zanje niti usposobljeni, dasi jih niso vredni in dasi so kot individui znane nравне propalice ter so nam nacionalno naravnost opasni. Se nedavno renegatje, ovdihali ali vsaj narodno povsem mrtvi, se danes najgrilateši Jugosloveni. Kajpak, saj imajo imenite zvezze, komunikacijska sredstva, se vozijo z ekspresnikom v I. razredu, umičajo našo krono, izvajajo dobro blago in s koncesijami za

nevarnost, da se tovarna zapre, ker so nastali veliki deficit. — Razprava je trajala nad pet ur. Obtoženka je predložila velik dokazni material, predlagala je številne priče, skoraj vso tobačno tovarno od ravnatelja do priproste delavke. Kradli so na drobno in debelo. Metali so pakete ponoči kar čez zid. Organizirana je bila prava družba. Posluževalo se je raznih trikov, vseh premetnosti in prebrisaniosti. Tekom zaslišavanja prič so se doznale čudne zanimivosti. Gospod ravnatelji Mandelj kot priča izpove, da ceni primanjklja tekom zadnjih let na 100.000 K. Z velikim začudenjem je vzel na znanje predsednikovo konstatacijo, da si je bivši uradnik Pe-

Vrtnar se sprejme za takojšnji vstop. Dopusi z navedbo plače naj se pošljajo na gozdno in grščinsko upraviteljstvo "Bistra", pošta Borovnica, Slovenija. 2129

Vino letnik 1917, 1918, 1919
nudi tvrdka Missia, Politane. 2073

Plemenski bik pincgavske pasme, izvrstni plemič, se prodaja. Teža ca 400 kg, cena 7000 kron, star 3 leta. Anton Rakovec, Begunje pri Lescah št. 80. 2133

Sorejme se hišna v trg. hišo protibrani takoj. Ravnatelj se sprejme služkinja za vsa hišna dela. Naslov pove upravn. Slov. Naroda. 2144

Modni salou

Nina Pressi poibuje tako, več izurjenih šivil za dobre plače. Vpraša se **Svet. Petra** cesta št. 20/1. nadzdr. 2132

Čebulitek grahora in grah se dobri najbolj, cenejo in najbolje v trgovini s semeni **Sovar & Kompanija**, Ljubljana, Wolfova ul. 12. 2131

Vrtnar z dobrimi spričevalli, prost vstopiti v teh poslopih izvežbana gospodinjstva. Ponudbe na Anočni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 2119

Kot blagajničarka ali prodajalka želi vstopiti v teh poslopih izvežbana gospodinjstva. Ponudbe na Anočni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 2119

Travnik v Trnovskem predmetu, okrog 3 oralov, se za letošnjo košnjo odda onemu, ki se zaveže proti plačilu dobavljaju mleko. Natančnejša pojasnila v Fratiškanski ulici štev. 8./L. 2141

Večja množina štedilnikov je naprodaj. Poizve se: Jeranova ul. Številkova 11. 10424

Kontoristinja, veča tudi laščne in z dobrimi spričevalli, stanjujoča pri svojih, se išče za fino trgovino proti dobre plače. Dopusi na upravn. Slov. Naroda pod „Kontoristinja/2051“.

Za takoj se išče na graščino na Kranjskem več knjigovodinja ali knjigovodkinja, prednost imajo bančni knjigovodje ali knjigovodkinje v pokoju; ponudbe na Kajna, Jesenice, Dolenjsko. 2122

Petrolejska družba, Maribor. zmožen voditi veliko družabno, ne trgovino s špecerijo in deželnimi pridelki na debelo, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme. Ponudbe z navedbo referenc in plače je poslati pod Šifro "Maribor/2128" na upravn. Slov. Naroda". 2128

Večja množina sveže čebule dobre, se takoj cenó odda. Vprašati: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5, na dvorišču. Samo osebna kupčija. 2147

Kojigovodkinja, popolnoma zmožno, slov. in nem. jek pogoj, se išče za takoj.

Trgovac, zmožen voditi veliko družabno, ne trgovino s špecerijo in deželnimi pridelki na debelo, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme. Ponudbe z navedbo referenc in plače je poslati pod Šifro "Maribor/2128" na upravn. Slov. Naroda". 2128

Franc Habjan obžalujem v preključem žalilje besede, katere sem dne 29. sivečana 1920. ogregoril v gostilni Antonia Müllerja maj, o gospodin Francetu Cerarju, občinskemu gerentu v Domžalah in Jožetu Adamču, vrvarskemu možetu, od ravno tam, zahvaljuč se njima, da sta odstopila od tožbe proti meni.

V Kamniku, dne 20. marca 1920. FRANC RODE.

Izjava.

Posestnik France Habjan iz Stoba obžalujem v preključem žalilje besede, katere sem dne 29. sivečana 1920.

ogregoril v gostilni Antonia Müllerja maj, o gospodin Francetu Cerarju, občinskemu gerentu v Domžalah in Jožetu Adamču, vrvarskemu možetu, od

ravno tam, zahvaljuč se njima, da sta

odstopila od tožbe proti meni.

V Kamniku, dne 20. marca 1920.

FRANC RODE.

Izjava.

Za naročila in prodaje, katere niso

podpisane od Ivana Kenda, Marije Kenda

ali upravitelja Fran Jelovška, ne pre-

vzamem nikake odgovornosti,

Ivan Kenda, posestnik

Bled. 2065

Cement" dioničko društvo za portland cement u Splitu.

POZIV NA SUPSKRIPCIJU.

"Cement" dioničko društvo za portland cement u Splitu, zaključilo je na glavnoj akupštini, koja je bila obdržana dne 22. februara 1920., u svrhu povenjanja tvornice cementa povišenje dioničke glavnice od 1.500 000 na 3.000.000 kruna izdanjem 7500 komada dionica po 200 kruna nominalnih:

1. Od ovih dionica biti će prepustena starim dioničarima polovica, i to 3750 komada, na način, da će na dvije stare dionice primiti jednu novu dionicu uz prvenstveni tečaj od

K 500— po komadu, koje se imade odmah potpuno uplatiti.

U to svrhu potrebno je, da dioničari polože plašteve starih dionica kod jednog od dolje navedenih mest za supskripciju a da se na njima označi izvršenje prava opcije.

Dioničari gube ovo pravo, ako ga ne izvrše do zaključka supskripcije.

2. Ostatak od 3750 dionica stavljaj se na javnu supskripciju uz tečaj od

K 300— po komadu, koje se imade odmah potpuno uplatiti.

3. Supskripcija, koja se otvara 8. marta, traje do 3. aprila o. g.

4. Pravo repartacije pridržajo sebi upravno vijeće, te ako supskribentima ne bi mogao biti domaćen potpuni broj po njima supakribiranih dionica, biti će im suvišak povraćen za 2% kamata nakon objavljene repartacije, koja će biti dovršena do konca aprila o. g.

5. Subakribenti primit će dionice uz povratak mogutostnice na onim mestima gde su ih upisali.

6. Subakribenti sudjeluju na poslovnom rezultatu počas od 1. siječnja o. g.

7. Osnovan je sindikat, koji jamči emisiju dionica.

8. Upise za supskripciju primaju: Jadranska banca u Beču, Beogradu, Dubrovniku, Kranju, Kotaru, Ljubljani, Mariboru, Melkoviču, Opalji, Splitu, Šibeniku,

Trstu, Zadru i Zagrebu, te Zadrušni savez u Splitu.

Upravno vijeće

"Cement" dioničko društvo za portland cement.

ZAHVALA.
Vračajoč se po petih letih bogumila nazaj v našo rajsko milo, sedaj žaljog zasluženega domovina, veže nas prijetja storitvi v Selskem drevoredu goveje meso po povprečju osaj 22 K za kg. Vsaka stranka dobri največ 2 kg meso.

Polizvedbē.

Iz gledališča gledališča. V dramatskem gledališču sta se našli dve operni kulki. Kdo jih je izgubil naj se zglaši pri gledališčem mojstru g. Lebnu.

Izgubil naj se zagovita s črno blizu in kosom rumenkasto fine svile. Pošten natičitelj naj jo proti nagradi odda v Jenkovici ulici št. 18. 2149

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Načrtovalo smo da po dožni gospodljubil hiši blagega župana gosp. Zemljika v Radicilih za vso očetovsko skrb, ki je vedno z odprtimi srcem in počuh rok lajšala naše gorie.

Bog in osvobojena domovina bodi vaš pličnik!

Radinci, dne 18. marca 1920.

Begunske družine: Šušterič, Jakin, Mikloš, Pahor, Zavadlav.

Prodajalka

izvežbana za trgovino s papirjem in knjigarno se takoj sprejme. Ponudbe pod Šifro: "Izvežbana" na upravo Slovenskega Naroda.

Kupijo se
dobro ohranjeni sodi od 200 — 300 litrov. Ponudbe na Tovarna za dresovine, Gerhardus in sinovi & dr. Majšperg, podta Ptujakagera. 2125

Stenograf(-inja)

strojepisec z znanjem slovenščine srbohrvaščine in nemščine, se išče za veliko prometno podjetje. Iztotam se sprejme dobro izvežban knjigovedja. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 2120

Kuharica
za delavsko kuhinjo se sprejme takoj v tovarni lesnih ždrelkov v Zg. Gameljanah nad Ljubljano. 2055

Gostilno
vzamem v najem ali na račun. Naslov pove uprav. St. Nar. 2057

„President“
Nevelična znamka iz samo pristnega olešovskega miravnega papirja, velikost št. 2 in 3. Elegantna oprema. Brez izvoznice. 2125

Prva praska tvornica cigaretnih strošnic JOSEF MAUTNER, Praga, Soukenická 5.

izdeluje najboljše cigaretne strošnice

Oklic.

Potom javne dražbe se bodo dala v najem in zakup vse poslopja takozvane Čičmanove domačije v Dobrlavasi in gostilnišču obrti, ki se tam izvršuje.

dne 29. marca tega leta popoldne ob 16. uri

na licu mesta prti Čičmanovi domačiji sami.

Zakupodaja se vrši za dobo 5 let in obsegata tudi inventar.

Izklicna cena in najnižji ponudek se določita neposredno pred pričetkom dražbe. Pod izključno ceno se zakupodaja ne bo izvršila.

Najnižji ponudek tvori zakupnina za eno leto, ki se mora po končani dražbi položiti v roke sodnega komisarja.

Kr. okrajno sodišče v Dobrlavasi, odd. L.

dne 17. marca 1920.

POZIV NA SUPSKRIPCIJU.

"Cement" dioničko društvo za portland cement u Splitu, zaključilo je na glavnoj akupštini, koja je bila obdržana dne 22. februara 1920., u svrhu pove-

čanja tvornice cementa povišenje dioničke glavnice od 1.500 000 na 3.000.000 kruna izdanjem 7500 komada dionica po 200 kruna nominalnih:

1. Od ovih dionica biti će prepustena starim dioničarima polovica, i to 3750 komada, na način, da će na dvije stare dionice primiti jednu novu dionicu uz prvenstveni tečaj od

K 500— po komadu, koje se imade odmah potpuno uplatiti.

U to svrhu potrebno je, da dioničari polože plašteve starih dionica kod jednog od dolje navedenih mest za supskripciju a da se na njima označi izvršenje prava opcije.

Dioničari gube ovo pravo, ako ga ne izvrše do zaključka supskripcije.

2. Ostatak od 3750 dionica stavljaj se na javnu supskripciju uz tečaj od

K 300— po komadu, koje se imade odmah potpuno uplatiti.

3. Supskripcija, koja se otvara 8. marta, traje do 3. aprila o. g.

4. Pravo repartacije pridržajo sebi upravno vijeće, te ako supskribentima ne bi mogao biti domaćen potpuni broj po njima supakribiranih dionica, biti će im suvišak povraćen za 2% kamata nakon objavljene repartacije, koja će biti dovršena do konca aprila o. g.

5. Subakribenti primit će dionice uz povratak mogutostnice na onim mestima gde su ih upisali.

6. Subakribenti sudjeluju na poslovnom rezultatu počas od 1. siječnja o. g.

7. Osnovan je sindikat, koji jamči emisiju dionica.

8. Upise za supskripciju primaju: Jadranska banca u Beču, Beogradu, Dubrovniku, Kranju, Kotaru, Ljubljani, Mariboru, Melkoviču, Opalji, Splitu, Šibeniku,

Trstu, Zadru i Zagrebu, te Zadrušni savez u Splitu.

Prodam dobro obranjeno veliko kopalo na banjo. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 2139

Kupi se spredajo v velikosti 88^{1/2} X 64 cm. Ljubko tudi malo veče. Ponudbe na Janka Praprotnik. Sv. Petra c. 29

Prodaj se avto-dynamo Bosch za Vito štev. I. 2134

Prodaj se lep skoro nov očretki vožnje. Žabjak 2. II. nadst. 2140

Nemška Avstrija

Ako potrebuje iz Nemške Avstrije kakšno koli blago, se obrnite na „Mercur“ Handels- und Industrie-Gesellschaft Maximilian Freud & Co., Wien VI., Gumpendorferstrasse 109.

: KAMERA :

na veliko skladište na malo
≡ fotografiskih potrebština ≡

Zagreb, Ulica 12.

V globoki žalosti naznanim vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bridko vest, da je naša nadvse ljubljena mama, stara matrica, prababica, tašča in strinjska, gospa

danes po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 80. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Ponreb drage pokojnice bo v tork, dan 28. t. m. ob 5. uri pop. iz hiš žalosti, Kogresni trg št. 5.

Prosimо tihega sožalja!

V LJUBLJANI, dne 22. marca 1920.

Žaluje obitelji: Namorš, Maravić, Lenčar, Cvim.

Pesnba obvestila se ne razpoljuje.

Z bolestjo v srcu naznjam vsem, kdor ga je poznal, da je izdihnil svojo blago dušo, previden s svetimi zakramenti, v 42. letu svoje starosti ob 7. uru zjutraj, moj dobr, plemeniti in mil soprog, gospod

Peter Mihelić

industrijalet in posestnik.

Pozemski ostanki se bodo pokopali na tukajnjem pokopališču. Sladko počivaj v svoji rodni zemljici!

V Sevnici, 19. marca 1920.

za njim žalujejo:

Ivka Mihelić, soproga, Dr. Ante Mihelić, odvetnik v Ogulinu, Ivica Mihelić, sudbeni pristav v Zagrebu, po poli brata.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical našo dragu ženo, oziroma mater

Julčiko Šutej

po dolgi in mučni bolezni v svoje kraljestvo.

Pogreb se bo vršil v pondeljek, 22. t. m. iz hiše žalosti na pokopališče v Celju.

Bodi ji ohranjen blag spomin.

CELJE, 20. marca 1920.

Vlado, Ivo, Zvonko sinovi.

Ivan Šutej, soprog.

Öden Beranek, zet.

Drag'ca Beranek, roj. Šutej, hčerka.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranične knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne poslovi pod najugodnejšimi pogoji.

2 vlogona pristnega štaj. vina

iz leta 1918 sta po ugodni ceni naprodaj. Vprašanja na Karel Željak, kom. trgovina Ljubljana, poštai predal št. 164.

Išče se dobro izvežban knjigovodja

za čimernoščni nastop. Pismene ali osebne ponudbe na „PROMET“ tehnično industrijsko podjetje, družba z o. z. v Ljubljani, Šolensburgova ul. 4. I. nadstropje. Predstaviti se e med 5. in 6. uro popoldne. Istotam se sprejme korespondentinja, popolnoma večja slovenske in nemške stenografske in strojepisa in vseh v to stroku sradajočih pisarniških del.

2046

Samostojen knjigovodja

starješja moč, obenem tudi dober korespondent se takoj sprejme pri večjem trgovskem podjetju. Ponudbe na LJUBLJANA I, poštai predal 163.

2005

Sprejmem koncipijenta.

Odvetnik dr. V. Kukovec, Celje.

P. rva jugoslovanska tvornica slamnikov in klobukov

Milka Kosova & Kvas

v Mengšu (bivša pivovarna)

priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših slamnikov, zlasti modernih damskih v vsaki množini. Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica 29. I. nadstropje. Istotam se sprejemajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

Veletrgovina

P. Teslić i drug, Sisak

KUPUJE I PRODAJE: mješovitu robu, vino, žestoka pića i žestu, žito, surovine, gradj-vni materijal, ugljen, kemičke i tehničke proizvode, manufaktturnu robu i stoku. SAMO NA VELIKO !

2038

Čisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah dobavlja I. Slavonska tvornica suhomesnate robe i masti

J. Gigović, Nova Gradiška, Slavonija.

,,ALKO“

veletrgovina žganja, družba z o. z.

Ljubljana, (Kolizej) tel. interurb. 131,

Velika zaloga sливовке, тропиновка, брнјевца, рума, конјака in likerjev po najnižjih cenah. Pri odjemu celih vagonov izjemne cene!

Sprejmejo se zmožni zastopniki za Slovenije.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vlijudno naznjam, da sem svojo starznamo pisarno za potnike

v Ameriko, COSULICH - LINE,
TRST - NEW YORK,

zopet otvoril. Z odličnim spoštovanjem:

Simon Kmter, Kolodvorska ulica št. 26, Ljubljana.

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica št. 102.

Lastnik sledočih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ , IMPERIAL“ Opatija.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Šušak-Reka Telefon interurb. 2-14.

Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.

Sanatorijski in veliko morsko kopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.

Vsi hoteli in sanatorijski so najmoderneje z vsem konfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramar“ v Crikvenici za Novi: uprava hotela „San-Marine“ v Novem: za Šušak: Srednji ured društva Šušak-Reka. — Naslov za brzovaje Jadran-centrala Šušak-Reka, Interurb. št. 9-9.

Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Tel. interurb. 11.

Hotel-Pension „SAN-MARINE“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.

Hotel-Pension in veliko morsko kopališče LISANJ“ Novi Vinodolski

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.